

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput XXIV. De victoria, quam Imperator Theodosius de Eugenio
reportavit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ἐδάκρουν, καὶ τὸν θεὸν ἱκέτους προΐναι ἕ
 κραίνῃ. ὁ τὴν ὄργην, μελωδίαις τισὶν ὀλο-
 φηρικῶς πρὸς τὰς λιτὰς κερημύροι ἦν ἵκα
 δὴ καὶ φλαβιανὸς ὁ ἀντιοχείων ἐπίσκοπος,
 πρεσβυτέρῳ ἰσῶς τῶν πολιτῶν, ἐτιξ
 βασιλέως χαλεπανοῦ, πέπεικε ἑδῶ
 πρὸς τὴν βασιλικὴν τράπεζαν ἀδελφω-
 τας γενεῶν, τὰς ἐν ταῖς λιταῖς τῶν ἀντιοχείων
 ψαλμωδίας ἀπέειπεν ἕφ' ἃ λέγεται φιλανθρω-
 πία διαχυθέντα τὸν βασιλέα, κραίνῃται τῶ
 ἰσῶ, καὶ αὐτίκα τὴν ὄργην ἐκβαλεῖν, καὶ
 πείσειαδ πρὸς τὴν πόλιν, δάκρυσι βρέξαν-
 τα τὴν φιάλῃ, ἠνέτυχε καλέχων. Φασὶ ὅ
 τῆς φθασασῆς νυκτὸς μετ' ἠνέτυχε Ἰππύρο-
 μένης ἡμέρας ἡσάσις ἐγγυελο, φάσμα γυναι-
 κὸς θεαθῆναι, μεγέθει Ἰξαισιον ἕ θεα φο-
 βερῶν, μέλαρσόν τε διατρέχον ἀνά τὰς ἀγυὰς
 τῆς πόλεως, τὸν ἀέρα μαζίειν ἰσῶ ματγι
 δυσήχω, οἷαις εἰς θυμὸν πρὸς καλένῃαι ἑδῶ
 θῆρας οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα θεάτρα πονέειες
 ἔτω ἡς ἀλάστωρ δαίμων Ἰππελῆ τὴν ἡσάσι
 ἐκίνησεν ἐπικολέθησε δ' ἂν καὶ φόνος πολυῶν,
 εἰ μὴ τὴν ὄργην κατέπαυσεν ὁ βασιλεὺς, τὴν
 ἰσραηλικὴν ἰσῶ εὐσεβείας ἱκεσίαν αἰδέσθαις.

A ac lugabant, Deumque precabantur, ut
 Imperatoris animum placaret, canticis
 quibusdam lugubribus ad eam supplica-
 tionem utentes. Quo quidem tem-
 pore Flavianus Antiochenis Episcopus,
 pro civibus suis legatione fungens, cum
 Imperator adhuc indignatione percitus
 esset, persuasit adolescentibus, qui ad
 Imperatoris mentem canere solebant,
 ut cantica quibus Antiocheni in suppli-
 cationibus suis utebantur, cantarent.
 Quo facto Imperator in clementiam
 flexus, & miseratione superatus, iram
 protinus abjecisse dicitur, & cum Antio-
 chensibus in gratiam rediisse, perfuso
 lachrymis poculo quod tum forte in ma-
 nibus habebat. Cæterum ajunt, nocte
 illa quæ diem quo seditio facta est, præ-
 cessit, spectrum quoddam muliebre vi-
 sum esse, magnitudine incredibili, &
 aspectu terribile: quod sublime per pla-
 teas urbis discurrens, aërem caderet
 flagello quodam horrifono: cujusmodi
 flagris bestias ad furorem concitare so-
 lent ii, qui ejusmodi spectaculis operam
 suam locant. Ita exitiosus quidam dæ-
 mon hanc seditionem infidiosè conflu-
 vit. At profecto ingens cædes consecuta
 esset, nisi Imperator iram suam repres-
 sisset, sacerdotis intercessionem pro pie-
 tate sua reveritus.

Κεφ. κδ'

Περὶ τῆς Θεοδοσίου βασιλείας καὶ τοῦ ἰουστινιανῆ.

CAPUT XXIV.

De victoria, quam Imperator Theodosius de Eugenio reportavit.

Επειδὴ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἀπὸ ἡν-
 τὸς ἐπέσο, ἀναγορεύει βασιλέα ὀνώριον τὸν
 νεώτερον υἱὸν δρυκάδιον γὰρ ἦδη χειρὸς ἐνή-
 σασ ἠν' ἀμφὸς ἐν κωνσταντινῆ πόλει κατέλι-
 πὼν, πρὸς τὴν σὺν ταῖς στρατιαῖς δὸς τῆς ἐω
 Ἰππὶ τὴν πρὸς δύσιν δέχομεν ἡπείγειτο.
 στωεπέσο δὲ ἀπὸ καὶ πρὸς συμμάχων,
 τῶν πρὸς τὸν ἰσραὴν βαρβάρων λέγει δὲ τό-
 τε τῆς κωνσταντινῆ πόλεως ἐκδητῶν, πρὸς τῶ
 ἐξ ὀμόω μιλίω γρυμύρῳ, πρὸς ἐξαστῶ τῶ
 Θεῶ ἐν τῇ ἐκθαδὲ ἐκκλησίᾳ, ἠν Ἰππὶ τιμῆ
 Ἰωάννη ἕ βαπτιστῆ ἐδέειματὸ αἰτησά τε αἰ-
 σίαν ἀπὸ καὶ τῆ στρατιᾶ καὶ ῥωμαίοις
 ἀπασιν ἡρέσθαι τὴν ἐκβασιον ἕ πολέμου, καὶ σύμ-
 μαχον ἀπὸ Ἰππὶ κατέσαστῶ τὸν βαπτιστῆν.

Porro cum omnia quæ ad bellum
 necessaria erant, abunde comparaf-
 set, filium natu minorem Honorium,
 Augustum nuncupavit. Arcadium enim
 jam antea Augustum renuntiaverat.
 D Utroque autem relicto Constantinopo-
 li, ipse cum copiis ex Orientis partibus
 profectus, ad Occidentalis Imperii Pro-
 vincias prope contendit. Sequeba-
 tur illum ingens turba auxiliarium, ex
 Barbaris qui circa Danubium habita-
 bant. Cum autem egressus Constanti-
 nopoli, ad septimum milliare pervenif-
 set, Deum illic orasse dicitur in Eccle-
 sia, quam in honorem Joannis Baptistæ
 construxerat: utque faustus ac felix si-
 bi & exercitui & Romanis omnibus
 belli exitus coateret, postulasse, &
 Baptistam sibi auxiliatorem invocasse.

Aaaaa iij

Hæc precatus, in Italiam iter fecit. Cumque ad Alpes venisset, primas stationes occupat. Et cum transitus verticem prætergressus, jam in descensu esset, campum equitibus ac peditibus oppletum videt; nec procul multos hostium à tergo in montis cacumine interim subsistentes. Cum igitur primi transgressi, cum hostibus in campo manum conferuissent, acris & anceps existit pugna. Porro cum exercitus adhuc progredieretur, animadvertens Imperator, humana quidem ope suos nullatenus servari posse, tamen maxime vellent, incumbentibus à tergo humi abjectus orare cœpit cum lachrymis. Statimque Deus precibus ejus annuit, sicut eventu ipso comprobatum est. Nam rectores eorum qui montis verticem tenebant, missis ad illum nuntiis, se ad illius partes transituros esse polliciti sunt, si honoratorem gradum apud illum habituri essent. Tum vero Imperator, cum chartam & atramentum quasitum non reperisset, acceptis tabulis quas quidam ex adstantibus forte gerebat, honorata & convenientis ipsis militum præscripsit gradum, quem apud se essent habituri, si promissa implevisset. Atque hi quidem istiusmodi conditionibus Imperatori sese adjunxerunt. Ceterum cum neutra pars adhuc cederet, sed æquo Marte utrinque acriter pugnaretur, ventus ingens & qualem antea nunquam fuisse novimus, ex adverso in hostes irruens, eorum ordines disturbavit: tela vero & jacula, quæ in Romanos conjecta erant, perinde ac si solidis corporibus illisa essent, in ipsa jaculantium corpora retorfit. Scuta denique ex eorum manibus abrepta, cum fordibus ac pulvere in ipsos contorfit. Itaque armis nudati, alii quidem statim trucidati sunt: alii vero ad modicum tempus fugâ elapsi, haud multo post captifuerunt. Eugenius autem ad pedes Imperatoris provolutus, ut vita ipsi concederetur orabat. Sed dum supplicaret, à quodam ex militibus capite truncatus est. Arbogastes vero, post prælium fugiens, sua se manu interemit. Porro eo ipso tempore, quo pugna committebatur, ajunt dæmoniacum quendam in templo Dei quod erat in Septimo, in quo Imperator

ταῦτα δὲ προσδύξασθαι, εἰς ἰταλίαν ἀφικεῖτο καὶ προσβαλὼν ταῖς ἀλπίσι, ἡλετάς πρῶτας φυλακὰς ἀδραμεινῶν δὲ τῆς παροδῆς τὸ ἀκρον, ὡς πρὸς τὴν καθύπευθεν ἔρχετο, εἶδε τὸ πεδίον πλήρες ἰππέων καὶ πεζῶν ὅσκι ἀπῆθεν ἢ καὶ νῶτα πολλῶν τῶν πολεμίων ἐν τῇ κορυφῇ τῶ ὄρους τῶν ἡμεμῶν. ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι παρελθόντες συνεμίσθοντο τοῖς ἐν τῷ πεδίῳ, μάχη καρτερὰ καὶ ἀμφότεροι ἐκινήθη ἐπὶ τῷ ὄρει τῆς σραβιάς, λοχιστὰρ δὲ οὗτοι ἦσαν εἰς ἀνθρώπων δυνάμει, καὶ βελουδῶν μὴ δυνατὸν σώζεσθαι, ἐπιλυθεμένων τῶν δὲ πρῶτων τὴν ἀκρότητα καταλαβόντων, πρῶτος ἐπὶ τῷ ἑδάφει πεσὼν, κύβητος δακρύων καὶ ὁ θεὸς αὐτὴν ἐπίκασεν, ὡς τὸ δάπαν ἑδέχετο. πέμψαντες γὰρ πρὸς τοὺς συμμάχους σφᾶς ἑσθλῶς προσσηλαίαν αἰνυμένους τῶν ἀδικημάτων τὴν ἀκρον, εἰ μέλλοιεν ἐν τιμῇ παρ᾽ αὐτῶν εἶναι ἐπεὶ δὲ χρεῖται καὶ μέλαν ἐπιζήτησας ἔχοντες, δέλτων δὲ λαβὼν ἢ ἐτυχε τις τῶν παρῆντων ἔχων, ἐπέγραψεν αὐτοῖς ἐπισίμη καὶ ἀμοδίε σραβιάς τάξιν, ἣν ἔξουσι παρ᾽ αὐτῶν ὑπόχρησιν πληρῆνες καὶ οἱ μὴ ἐπιτάτοις τῷ βασιλεῖ προσεχώρησαν μὴ πρὸς δὲ πάλιν μέρους κλίναςθαι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ πεδίῳ μάχης ἐκατέρωθεν ἰσαζήσης, ἀπὸ πρῶτον τοῖς ἐναντίοις ἐμῶν ἀνεμῶν ἔξαισθαι, καὶ οἷον ἔπω πρῶτον ἰσχυροσάμεν, διέλυσε τὰς τῶν πολεμίων τάξεις βέλῃ δὲ καὶ ἀκόντια καὶ ρωμαίων σωματῶμενα, ὡς ἀνιτύποις προσεβλήθη, εἰς τὰ τῶν ἀκονιζόντων ἀκρίεσθαι σωματῶν καὶ τὰς ἀσπίδας ἔξαρπάζων τῶν χειρῶν, σὺν φορυτῶ καὶ κοινοβῶ καὶ αὐτῶν ἀνεμῶν γυμνωθέντες ἢ τῶν ὀπλῶν, οἱ μὲν πλείους αὐτῶν διεφθάρσαν οἱ δὲ πρὸς ὄλιγοι σὺν διασωθέντες, μετ᾽ ἔπολυ ἦλθσαν ἐν γῆν ἢ, προσδραμὼν τοῖς πρὸς τὸ βασιλεῖος, εἶδ᾽ αὖτο σώζεσθαι ἐν ᾧ δὲ ἐκείνου, πρὸς περὶ τῶν σραβιῶν τὴν κεφαλὴν ἀπέμηνε δόξα γὰρ τῆς ἢ φεύγων μὴ τὴν μάχην, αὐτῶν γὰρ αὐτῶν γέγονε λέγει δὲ καθ᾽ ὃν καιρὸν οὗτος ὁ πλεμος συνεκρόετο, ὡς ἐν τῷ νεώτῳ θεῷ τῶ ἐν τῷ ἑδάφει, καὶ προσήξατο ὁ βασιλεὺς

Ἰζίων, δαιμονῶν τις ἀναρπαδὴς μετάρ-
 σιθ, τὸν βαπτιστὴν Ἰωάννην ἐλοιδορεῖτο, καὶ
 ὡς τῆς κεφαλῆς διπομηθέντα ὠνείδιζε, καὶ
 ἀνεβόα· σύ με νικᾷς, ἔτι ἔμῃ στρατιᾷ Ἰπι-
 βελεύεις· οἱ δὲ ἀεὶλυχοῖνες, ὡς εἰκός, πολλῆς
 ἔσης ἀεὶ τῷ πολέμῳ ἀσπιδῆς νεώτερον π
 ἀνέειν καὶ λέγειν, καταπαγῆτες ἀνεγρά-
 ψαν τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν γράψαται ἀεὶ τὸν
 πόλεμον ἕκκ εἰς μακροὺν ἐγνωσαν ἀεὶ τῷ
 κοινωπησάντων τῇ μάχῃ· καὶ τὰ μὴν ὡδὲ
 γράψαται λόγῳ.

A ad bellum proficiscens preces fuderat,
 à demone sublimem raptum Ioanni
 Baptistæ conviciatum esse, cumque tan-
 quam capite truncatum, probris appe-
 titisse, ita vociferando: Tu me vincis,
 & exercitui meo insidiaris. Hi vero
 qui aderant, cum, ut credibile est, in-
 gens omnium studium esset de hoc bel-
 lo, ut aliquid novi audirent ac dicerent,
 obstupefacti diem in charta perscripse-
 runt; eoque ipso die prælium factum
 esse, haud multo post ex iis qui præ-
 lio interfuerant, didicerunt. Atque hæc
 quidem in hunc modum gesta esse di-
 cuntur.

Κεφ. κέ.

CAPUT XXV.

Περὶ τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τῆς ἀγίας ἀμβροσίου πατρῷσιος, καὶ
 τῆς φωνῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ διήγησις τῆς ἀγίας τετέτε-
 ρων καὶ ἁγιοματῶν.

De Beati Ambrosii in loquendo libertate,
 quâ usus est erga Imperatorem Theodosium:
 & de cæde Theſſalonicensium. item de aliis
 rebus à sancto illo viro præclare gestis.

Μετὰ τὴν εὐχρίως καθάρσειν, ἀφι-
 κόμην εἰς μεδιόλανον ὁ βασιλεὺς,
 ἦεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν εὐξόμην ὡς δὲ
 ἀεὶ ταῖς δύρασις ἐγχετο, ἰσθνήτε Ἀμβρο-
 σιῶ ὁ τῆς πόλεως Ἰπισκοπῶ καὶ λαβό-
 μῳ τῆς ἀλεργίδῳ Ἰπι ἔ πληθῆς, ἐπί-
 χες, ἐφῆ ἀνδρὶ γὰ ἰσθ ἀμαρτίας βεβή-
 λω, καὶ τὰς χεῖρας ἡμαγμῆμας ἕκκ ἐν δί-
 κῃ ἔχοντι, ἔ θεμίον ἀεὶ μελανοίας, τῆς
 τῆς ἱερᾶ Ἰπισαίνεν ἄδῃ, ἢ μυστηρίων θεῶν
 κοινωπείν ὁ δὲ βασιλεὺς θαυμάσας τὸν ἱε-
 ρεῖα τῆς παρῆσιος, σύννεκ γεγωνῶς, ἰσθ-
 σρεφεν, ἰσθ τῆς μελανοίας κελῆμῳ ἦν
 δὲ τῆς ἀμαρτίας ἀεὶ φασίς τοῖα δὲ βεθε-
 ρίμας ἔ ἡγμένεκ τότε τῷ παρ ἰλλυριοῖς
 στρατιωτῶ ἡνιοχῳ τὸν οἰνοχόον ἀγχερῶς ἰδῶν,
 ἐπέερεσσε καὶ συλληφθεῖς, ἐν φρερᾷ ἦν
 ἐπισήμου δὲ ἱπποδρεμίας ἐπιτελεῖσθαι
 μελλῶσης, ὡς ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἀγωνίαν
 ὁ Θεσσαλονικέων δῆμῳ ἐζήτει ἀφίεσθαι
 ὡς ἔ δὲ ἦν ἦεν, εἰς χαλεπὴν κατέσθη σά-
 σιν καὶ τελευτῶν, τὸν βεθερίχαν ἀνεῖ-
 λε· ἔ ἐπεὶ τὰ δὲ ἐμνησθη, εἰς ἀμετρεον ὄργην
 ἐμπεσῶν ὁ βασιλεὺς, ρητὸν τῶν πρεσβυ-
 χανόσιων δριμὸν ἀναρρηθῆναι ἀεὶ σέτα-
 ξεν ἔντεσθεν δὲ πολλῶν ἀδίκων ἐνεπλή-
 σθη φόνων ἢ πόλις· ἔξενοι τὲ γὰ αὐτῆκα
 ἀεὶ ἀπλευσάντες, καὶ ἔξ ὁδῃ ἀφικόμῳι,

POST Eugenij necem, Imperator Me-
 diolanum ingressus, orandi causâ ad
 Ecclesiam processit. Cumque ad fores
 venisset, occurrit ei Ambrosius civitatis
 Episcopus. Et apprehensa ejus purpu-
 ra coram omni multitudine: siste gra-
 dum, inquit. Homini enim ob delicta
 profano, & manus injustâ cæde pollutas
 gerenti, ante pœnitentiam actam sacrum
 limen intrare non licet, nec ad sacrorum
 mysteriorum communionem accedere.
 Tum vero Imperator, sacerdotis liber-
 tatem admiratus, ad se rediit, & pœni-
 tentiæ stimulis compunctus abscessit.
 Peccati vero hæc fuerat occasio. Bu-
 thericus eo tempore Magistri militum
 per Illyricum pincernam, auriga amore
 ejus captus, de stupro sollicitaverat; eam-
 que ob causam comprehensus, in custo-
 dia tenebatur. Cum autem nobile equo-
 rum certamen in Circo edendum esset,
 populus Theſſalonicensis postulavit, ut
 is tanquam ad illud certamen necessa-
 rius dimitteretur. Sed cum nihil profi-
 ceret, gravissimam seditionem commo-
 vit: ac postremo Buthericum ipsum in-
 terfecit. Eâ re nuntiata, Imperator in-
 credibili irâ successus, certum nume-
 rum eorum qui obvij fierent obtruncari
 præcepit. Hac occasione civitas, mul-
 torum Innocentum sanguine completa
 est. Etenim peregrini, qui recens eo ap-
 pulerant vel terrestri itinere advenerant,